

gromis

III IV

Poštarina plaćena u gotovom

RIBARSTVO

Smrt fašizmu —
Sloboda narodu!

LIST ZA SVE GRANE
SLATKOVODNOG RIBARSTVA
OŽUJAK — TRAVANJ 1948.
ZAGREB

Jugoslavije

GOD. III. — BROJ 3—4

Operativni plan i evidencija u ribarstvu

U ribarstvu NR Srbije izvršeno je planiranje ulova i proizvodnje. Otvorene i zatvorene vode dobile su svoje zadatke i počelo se sa puno volje i elana ostvarenje postavljenih zadataka. Planiranje je išlo od najmanjih jedinica. Ribarske zadruge na svojim skupštinama postavile su norme ulova svojih članova, a zbir ulova svih članova postao je proizvodni plan zadruge. Ribarska gazdinstva takođe su prema moći svoje proizvodnje postavila svoje planove za proizvodnju u veštačkim ribnjacima i tako se dobio ukupan plan ribarstva NR Srbije za 1948. godinu. Ali ovim posao ni iz daleka nije bio završen, ili bolje rečeno, ovim je posao tek otpočet. Na osnovu proizvodnog plana izrađen je operativni plan, odnosno, detaljan plan rada. Ni jedan posao ne može da se obavi kao što treba i na vreme, ako ne postoji detaljan raspored poslova i tačno određeni rokovi kada svi poslovi treba da budu izvršeni. Radi toga je ostvarenje plana ulova otvorenih voda podeljeno prvo na veće vremenske periode, na kvartale. Prema postojećim podacima i iz iskustva, utvrđeno je da je ribolov na velikim otvorenim vodama najjači u proleće, preko leta opada, u jesen se još više smanjuje, a preko zime je minimalan. Radi toga su kvartali u operativnom planu ulova ribe u NR Srbiji nejednaki i u procentima izraženo ostvarenje ulova će iznositi u prolećnom kvartalu 45%, u letnjem kvartalu 30%, u jesenjem 15% i u zimskom samo 10% ulova.

Ali za ostvarenje plana ova podela nije bila dovoljna i zato se pri izradi operativnog plana išlo mnogo dalje. Lov riba iz pojedinih kvartala podeljen je opet prema mogućnosti lova na mesece, a meseci na dekade. Za ovo su poslužili opet postojeći podaci i dugogodišnje iskustvo u ribolovu, te je ulov svakog meseca, odnosno dekade, planiran u procentima.

Proizvodnja u veštačkim ribnjacima je takođe dobila svoj operativni plan. Ovde se izlovljavanje ribe vrši samo u jesen i početkom zime, ali dok se dođe do izlovljavanja potreban je niz velikih radova, koji se stvarno vrše preko cele godine. Pošto je operativni plan u stvari plan rada, to su za proizvodnju riba u veštačkim ribnjacima planirani svi radovi. Ovde radovi nisu podeljeni na kvartale, mesece i dekade, nego je u planu predviđeno tačno njihovo trajanje kao i broj radnih dana potrebnih da se oni obave.

Pošto je za sve radove, kako na otvorenim vodama, tako isto i u veštačkim ribnjacima, potreban razni materijal, odnosno sredstva proizvodnje, to je istovremeno

načinjen i operativni plan snabdevanja. Prema nastupajućim radovima plan snabdevanja predviđa tačno vrstu materijala, potrebnu količinu i vreme kada treba da bude stavljen na raspoloženje. Na ovaj način ribari na otvorenim vodama biće blagovremeno snabdeveni svim potrebama za rad.

Pa i sa ovim operativni plan nije gotov. Ostao je najvažniji deo koji u sebi sabira sve i na kraju rezultira rad. To je operativna evidencija. Proizvodni plan je samo jedan deo, jedan putokaz šta treba uraditi, operativni plan je drugi deo, upravljač kako treba raditi, a evidencija je treći, najvažniji deo koji kritički posmatra celokupni rad i pomaže tamo gde nešto nije u redu. Evidencija odmah signalizira slabe tačke i daje mogućnost da se one na vreme isprave. Prema tome, pogrešno bi bilo da se evidencija smatra samo kao registrator događaja i da se izjednači sa prikupljanjem statističkih podataka. Naprotiv, ona je živa, prati budnim okom događaje i pokazuje odmah gde je i zašto posao zastao i gde ga veštačkog prehranjivanja su sledeći:

Radi toga su za evidenciju sastavljeni različiti formulari — izveštaji koji registruju sve radove prema važnosti, desetodnevno ili dnevno. Na primer, za ulov ribe u otvorenim vodama vodi se desetodnevna — dekadna evidencija. Za izlovljavanje riba iz veštačkih ribnjaka vodi se svakodnevna evidencija. Evidencija, odnosno izveštaji, tako su kombinovani da se pored upisanog stvarno izvršenog rada odmah vidi koliko je planom predviđeno da se uradi. Ali iz evidencije se isto tako vidi koliko je do pojedine dekade urađeno, koliko je planirano i u procentima koliki je efekat postignut. Ovo je uostalom najbolji način da operativno rukovodstvo ima uvida u sve, pa i u najsporednije radove.

U drugim privrednim granama operativna evidencija je zavedena ranije nego u ribarstvu. Mestimično ona je pokazala odlične rezultate, ali bilo je slučajeva gde je evidencija vođena sa mnogo nedostataka i propusta. Za mladu ribarsku operativnu evidenciju treba ovo da posluži kao putokaz da bi se što pre došlo do dobrih rezultata. Zato ovde treba odmah ukazati na nedostatke koji su se u drugim granama pojavili.

Veliki nedostatak i masa propusta su se desili usled meshvatanja uloge i značaja evidencije. Ljudi su smatrali da je to sasvim svejedno da li će se izveštaj dostaviti danas ili posle mesec dana. Neznajući da evidencija ima ulogu regulatora izvršenja plana i ne misleći da će ona doprineti da se što pre ispravljaju greške, oni su,

možda i nenamerno smatrali da to nije ništa tako hitno ni važno. Bilo je čak primera da su neka preduzeća jednostavno obustavila dalje dostavljanje evidencije.

Drugi nedostatak je dostavljanje netačnih, odnosno neproveravanih podataka. Nikakvi rezultati ne mogu da se dobiju ako se ma kakav rad bazira na netačnim podacima. Nikakvo izvršenje plana ne može da se zamisli ako su podaci netačni i ne prokontrolisani.

Bilo je propusta i u tome što se u preduzećima nije baš tačno znalo koje lice treba da vodi evidenciju. Nije bilo jedno određeno lice koje je zaduženo, pa i odgovorno za tačnost podataka. Zato da bi evidencija odgovorila svome zadatku, potrebno je da se obrati pažnja da lice koje vodi evidenciju bude upućeno u rad, da je

svesno da mu je poveren važan zadatak i da se trudi da posao obavlja kao što treba. Naravno evidentičar nesme da bude preopterećen drugim poslovima tako da mu evidencija bude sporedni posao koji će svršiti ako bude imao vremena.

Ovakvi propusti u ribarstvu ne bi smeli da se dozvole. Ribarsku operativnu evidenciju i dostavljanje izveštaja još u početku treba shvatiti kao sastavni deo opšteg zaduženja i koliko trudbenici ulažu napora da se plan na terenu ostvari, toliko isto treba i službenici, koji su ovim poslom zaduženi, da ulože truda da se evidencija besprekorno sprovede. Tek zajedničkim zalaganjem može da se postigne izvršenje postavljenih zadataka.

Ing. Jovan Mićirović

Problemi izgradnje novih ribnjaka u NR Srbiji

Petogodišnjim planom razvitka narodne privrede predviđena je izgradnja novih ribnjaka u površini od 55.000 ha, pretežno na teritoriji A. P. Vojvodine, sa ukupnom produkcijom od 3.200 vagona.

Pre izlaganja same problematike izgradnje tako velikih ribnjačkih površina, potrebno je izdvojiti razvoj događaja koji su prethodili planiranju novih površina ribnjaka i produkcije koja je predviđena Zakonom o Petogodišnjem planu.

Savezna planska komisija planirala je za slatkovodno ribarstvo cele FNR Jugoslavije proizvodnju slatkovodne ribe u 1951. godini sa 5.000 vagona. Taj plan proizvodnje je ozakonjen saveznim Zakonom o Petogodišnjem planu. Na osnovu saveznog Petogodišnjeg plana, NR Srbija je zadužena proizvodnjom od 3.200 vagona.

Na osnovu planirane proizvodnje, a po ozakonjenju plana, moralo se pristupiti planiranju novih ribnjačkih površina, iz razloga što naše već postojeće ribolovne vode i pod najidealnijim uslovima proizvodnje i uvodnjem najnovijih metoda rada i najintenzivnijim približavanjem ne bi mogle producirati ni trideseti deo planirane proizvodnje ribarstva.

Jedini siguran put ostvarenju planirane proizvodnje bio je izgradnja novih ogromnih površina veštačkih ribnjaka.

Pretpostavka Savezne planske komisije bila je da na teritoriji A. P. Vojvodine ima neplodnih i zapuštenih slatinastih i ritških zemljišta oko 300.000 k. j., koji bi se mogli iskoristiti za izgradnju ribnjaka, a u vezi izgradnje kanala Dunav—Tisa—Dunav.

Već pri samoj razradi plana ribarstva u vezi izgradnje novih ribnjaka i pri prvom odabiranju zemljišta za nove ribnjake, jasno je uočena osnovna problematika u vezi sa celim pitanjem odabiranja zemljišta, podesnih vodotoka, projektovanja i same izgradnje.

Osnovna postavka u smišljenom planskom radu i planiranju uopšte, je poznavanje prirodnih mogućnosti i veza sa ostalim privrednim granama, koje će se u toku izvođenja, a i u daljem procesu proizvodnje sretati. Tek na osnovu stručno rukovođenih prethodnih radova i upoznavanja problematike mogu se donositi pravilne mere i odabirati objekti za program hidrotehničkih radova.

Nesumnjivo je da se ne može izvršiti ni planiranje niti izvođenje ovako ogromnih radova kao što je izgrad-

nja 55.000 ha novih ribnjaka, ako se pravilno ne postavi problematika toga kompleksa i ne utvrde tačno granice i mogućnosti razvitka jedne privredne grane kao što je ribarstvo u odnosu na ostale grane privrede, kao što su poljoprivreda, šumarstvo, saobraćaj i industrija.

Specijalno problem izgradnje novih ribnjaka duboko zaseca u domen poljoprivrede, šumarstva, saobraćaja i industrije.

Pravilno rešiti pitanje izgradnje ribnjaka u odnosu na pomenute privredne grane u prvom Petogodišnjem planu, po mome mišljenju je teže nego izvršiti samu izgradnju.

Kao najteži problem, a istovremeno i presudan u pogledu izgradnje novih ribnjaka, je odnos između poljoprivrede i njenih zadataka u Petogodišnjem planu i ribarstva.

Taj odnos ne odražava se samo terenski i materijalno, već ima u sebi sve specifičnosti jednog opšte privrednog problema, koji ako se ne reši pravilno i hitno, može imati dalekosežnih posledica.

I poljoprivreda i ribarstvo terenski su vezani za zemljište i vodu. Već sama ta činjenica dovoljna je da se prethodne studije konkretnog terena moraju najsavešnije postaviti, kako bi rezultati proučavanja dali meritorno mišljenje, da li na tome terenu mogu postojati i sa uspehom raditi obe privredne grane, bez ikakvih mogućnosti prouzrokovanja štete jednoj ili drugoj grani.

Pre nego što bi izneo u detaljima problematiku izgradnje novih ribnjaka u vezi sa drugim granama privrede, a posebno sa poljoprivredom, moram istaći jedan važan momenat koji je nesumnjivo bio pokretač planiranja ogromnih površina novih veštačkih ribnjaka u NR Srbiji, odnosno pretežno na teritoriji A. P. Vojvodine.

Poznato je da je još početkom ovog stoleća ribarstvo Vojvodine bilo vrlo važna privredna grana i da je produkcija ribe godišnje, prema podacima profesora Siniše Stankovića i Antipe, iznosila ništa manje nego 5.000 vagona. Znači da je samo Vojvodina davala produkciju ribe u to vreme toliko koliko smo mi planirali za čitavu FNR Jugoslaviju u 1951 godini, zajedno sa novim veštačkim ribnjacima, svim vodotocima i svim jezerima, pod najpovoljnijim uslovima rada i primenom najsavršenijih metoda u ribarstvu.

Nesumnjivo je, da je takav uspon produkcije ribarstva u to vreme morao ići na štetu neke druge privred-